

Rezumat

Am devenit preot datorită Bisericii, căreia îi aparțin, pe care am îndrăgit-o, am cunoscut-o și datorită oamenilor din jurul meu. Mă gândesc aici la părinții mei, la bunicii mei, la întreaga mea familie, la preoții și la comunitățile creștine în care am trăit. Am avut în jurul meu exemple care m-au determinat să-l iubesc pe Dumnezeu și aceasta iubire m-a făcut curios față de El, de sinea și de planurile Lui. Răspunsurile la toate acestea le-am găsit în Sfânta Scriptură, în Biserica și în comunitatea creștină.

Sunt convins că viața mea ar fi fost total diferită dacă nu ajungeam la timp să cunosc învățătura Domnului nostru Christos. Pentru mine legătura zilnică cu Dumnezeu este vitală, de aceea am căutat întotdeauna comunitățile creștine care doresc să-l cunoască sincer pe Dumnezeu și în care am văzut că prezența lui Dumnezeu este la fel de importantă pentru alți oameni ca și pentru mine. Când am devenit preot, comunicând cu mulți enoriași, din spovedaniile lor, din discuțiile cu bolnavii, în special cu cei grav bolnavi, am ajuns la concluzia că poți trăi fără Dumnezeu, dar o astfel de viață este fără de rost. Aceste discuții au avut o influență foarte mare asupra mea și m-au ajutat să slujesc cât mai eficient.

La începutul carierei mele de preot am crezut că cel mai bun mod de a sluji Biserica este înnoirea. În prezent, opinia mea este că acest lucru este mult mai complex. Aceasta nu înseamnă că înnoirea nu este importantă, dar chiar această disertație are ca scop căutarea de noi drumuri care pot să formeze o comunitate modernă, valoroasă, fără a ne îndepărta de Dumnezeu și învățătura Lui. Din experiența acumulată până acum folosind toate aceste discuții, din relaționarea cu alți oameni mă străduiesc să caut și să prezint identitatea creștină a secolului al XX-lea. În mod concret caut răspuns la întrebări legate de cum și-au trăit credința oamenii din Ciuc, cum le-a schimbat viața de zi cu zi, deciziile precum și influența muncii preoților asupra vieții lor și a comunității în ansamblul ei.

Am cercetat o perioadă din istoria Bisericii căreia i-au fost contemporani oameni aflați încă în viață. Sunt conștient că am ignorat o regulă de bază a cercetării istorice și anume faptul că evenimentele descrise sunt prea aproape de prezent. Dar consider această lucrare utilă și necesară atât pentru prezent cât și pentru generațiile următoare.

Studierea comunității din Ciuc de la începutul secolului al XX-lea nu este foarte dificilă, dar nici foarte simplă. Mai trăiesc oameni, care pot relata despre acele vremuri. În același timp cercetarea este dificilă pentru că se referă la o perioadă de timp cea mai puțin

prelucrată din punctul de vedere al surselor. Acestea trebuie căutate și aduse la lumină. Vreau să menționez că am folosit atât surse scrise, cât și marturii ale oamenilor. Totodată m-am străduit să prezint această perioadă cât mai detaliat posibil. Pentru a elabora această prezentare am folosit sursele Domus Historia de la parohiile catolice din Ciuc, procesele verbale din Protopopiatul Ciucul de Sus și de Jos, și arhivele Arhiepiscopiei din Alba. În același timp mi-au fost de mare ajutor documentele din arhivele maghiare și românești, ca să realizez o imagine reîmprospătată asupra vieții sociale și bisericești din perioada respectivă.

În Ciucul de Jos și de Sus au fost preoți care s-au preocupat să caute și să păstreze, să dateze valorile comunității unde au slujit. Cei mai mulți dintre ei nu s-au preocupat însă de aceste lucruri. Ca urmare nu toate așezările din această parte sunt la fel de bine prezentate. Datele de care am dispus diferă mult în funcție de informațiile despre tradițiile și obiceiurile fiecărui grup în parte. Nu este deloc de ignorat faptul că satele și comunele din zonă sunt diferite ca mărime, frecvența obiceiurilor, importanța acestora. De aici s-a impus prezentarea mai detaliată a celor mai importante.

În lucrare evenimentele sunt prezentate în ordine cronologică. Acestea ajută la o mai bună înțelegere a respectivelor comunități, a preoților și enoriașilor.

În primul și al treilea capitol al acestei disertații cercetez contextul istoric al pastorației din zona Ciuc. Evenimentele istorice ale secolului al XX-lea apar doar în măsura în care ele au influențat pastorația. Am tratat distinct cele trei perioade istorice care au avut o influență deosebită asupra pastorației și anume: perioada primului război mondial, perioada interbelică și perioada comunistă (cercetate în al treilea capitol).

Anul 1901 a fost celebrat de către Biserică ca an sfânt. Privind cu mare speranță noul secol, nimeni nu a prevăzut atunci ce schimbări majore vor avea loc atât în întreaga societate, cât și în Biserică. Secolul al XX-lea a adus nu numai multe transformări politice, dar și sociale, în care a fost implicată și Biserica uneori, pentru că Ea este puternic ancorată în realitățile lumii. Biserica a trăit toate suferințele aduse de războaiele mondiale, cu și prin oameni.

În transformările suferite de societatea din Ardeal preoții și unii enoriași au jucat un rol important. De exemplu, războaiele mondiale, anexarea Ardealului, șovinismul, și-au pus amprenta pe societatea din Ciuc. Preoții și Biserica au încercat să-și ajute enoriașii în acele momente cruciale. Și-au făcut datoria din plin atât din punct de vedere social, dar și cultural, atât în parohiile secuiești cât și în cele armenice. Toate instituțiile bine organizate, cum ar fi: școli, asociații, ziare, etc, pe care le-a patronat Biserica, au rămas în picioare pâna în 1948.

Școlile patronate de Biserica întotdeauna au avut un rol important în educație, deoarece au urmat porunca Domnului Cristos care a trimis apostolii să predice Evanghelia la toate popoarele. (Matei 28, 19–20). Este cunoscut că în primă fază Biserica a înființat și administrat școlile primare. De bunul mers al lor s-a ocupat preotul și enoriașii. Statul ca fondator și administrator a apărut mult mai târziu, și chiar dacă în unele cazuri universitățile au fost înființate de principe, educația a fost asigurată de către Biserică, în spirit creștin.

În secolul al XX-lea au avut loc transformări importante în școli, de aceea am cercetat și transformările din politica educației, care au fost adevărate provocări pentru preoți și parohii. În 1918, când Ardealul a fost anexat României a început un atac violent asupra școlilor confesionale, așa încât în anul școlar 1919/1920 are loc așa-numita ofensivă a școlilor. Autoritățile române au preluat și naționalizat toate școlile catolice și cele numite „școli regale” ale statului maghiar. Au oprit plățile cadrelor didactice din aceste instituții, dar deocamdată nu s-au atins de ele. Coroana transformărilor a fost pusă de către regimul comunist, când în anul 1948, pe 2 august, ca urmare decretului 176 emis de către Marea Adunare Națională s-au naționalizat toate școlile. Episcopul Márton Áron, în scrisoarea trimisă către toate parohiile a declarat: „Nu renunțăm la speranța că școlile catolice își vor primi vreodată drepturile înapoi.” În acest răstimp preoții din Ciuc în frunte cu episcopul și cadrele didactice catolice din zonă au început lupta pentru a ține în viață aceste școli. De aceea, înființează comisii școlare, ajută școala pedagogică din Miercurea Ciuc, totodată Lajos Csipak profesor al liceului teoretic înființează în anul 1930 Asociația Absolvenților. Totuși, toate eforturile pentru a salva școlile catolice nu au dat rezultatele așteptate, așa încât, în anul 1938 tot mai multe școli se desființează. Orele de religie sunt reduse foarte mult, iar inspectoratul cere ca orarul să fie trimis și lor și odată cu aceasta începe ținerea orelor în secret, fără acordul autorităților, pâna în anul 1990.

Deja la începutul secolului al XX-lea mass media a devenit a forță importantă în societate. Ordinea informațiilor este determinată de cei care o fac. Presa catolică din Ardeal a avut un rol foarte important pâna la izbucnirea celui de-al doilea război mondial. În 1924, Ferenc Biró parohul din Siculeni spunea: „presa este singurul loc, unde putem să ne luptăm pentru a ne salva valorile rămase, și pe cele pierdute să le luăm înapoi.”

Cercetând presa acelor vremuri am găsit câteva curiozități, ca de exemplu, ziarul „Határőr” un ziar tipic din Ciuc, editat de către Liceul teoretic Sfânta Maria. Interesant este că nimeni nu a publicat vreun eseu despre acesta, dar apare în lexicoane și pot dovedi că a fost publicat deja în iulie 1942. Din dovezile avute nu rezultă dacă ziarul a fost editat și înainte, cert este că ultima dată a fost publicat în 1943, anul 2 numărul 2, iar redactorul șef a fost

László Székely, profesorul liceului mai sus amintit. El a fost care a înființat, a pornit la drum publicația, care în prezent este o curiozitate etnografică.

O altă publicație apărută în Ciuc sub denumirea „Egyházközségi Apostol” în anul 1947 a publicat diferite știri ale parohiei catolice din Miercurea Ciuc, sub patronajul preotului de atunci, József Antal. Prima ediție, păstrată până acum, este de la Boboteaza anului 1948. cu permisiunea nr. 3191/1947 autorităților bisericești superioare. Publicația a fost tipărită în tipografia *Haladás* pe cheltuiala parohiei. Cele 5 publicații rămase pot fi văzute în Domus Historia al parohiei Sfânta Cruce din Miercurea Ciuc. De aici se poate cunoaște aspectul de odinioară al publicației și în același timp care a fost punctul de pornire al aceluiași ziar în anul 2004 în forma modernă și care apare și acum săptămânal sub același nume.

O informație remarcabilă din acest prim număr al revistei aducea la cunoștință noi mistere ale Rozarului, cu secvențe din viața Domnului Isus: 1. Cel care a fost botezat de Sf. Ioan la Râul Iordanului. 2. Cel care a luat parte la din Cana. 3. Cel care a colindat lumea făcând bine oamenilor. 4. Cel care ne-a adus vestea cea bună. 5. Cel care ne-a dat sfânta Eucharistie.

Menționez aici, că aceleași mistere, de lumină, au fost permise ulterior de către Papa Ioan Paul al doilea, dar au apărut mult mai devreme în ziarul amintit.

În această perioadă pe lângă publicații, s-au înființat o serie de asociații creștine, cum ar fi: Katolikus Népszövetség, Szent Kereszt Hadsereg, Mária Társulatok, Élő Rózsafüzér, Nőszövetség, Otáregylet, KALOT, Kalász, Kaláka). De asemenea au avut loc evenimente legate de aceste asociații (Marea Adunare din Ciuc, Ziua Celor o Mie de Fete Secuience), de mănăstirea franciscană, dar și de armenii catolici, în special în Frumoasa și Miercurea Ciuc.

Pe parcursul secolului al XX-lea se poate observa o viață foarte activă în asociațiile creștine, atât în dieceza Alba Iulia cât și în Depresiunea Ciuc. După aprecierea noastră am reușit să facem față! Din perspectiva organizațiilor centralizate, adevăratele schimbări au venit după anii 90. Din punctul de vedere al enoriașilor aceste organizații au avut un rol important. S-au înființat, datorită organizatorilor entuziasmați, pentru a întări viața de credință, pe lângă activitatea pastorală. În același timp ele oferă un cadru juridic adecvat.

Copiii s-au putut integra în viața organizației prin „Szívgráda”, iar tinerii, adolescenții, în organizații precum Mária-kongregáció, Legényegylet.

Uniunea Catolică s-a înființat în anul 1932, în Miercurea Ciuc. Acolo s-a organizat prima conferință, unde tineretul din Depresiunea Ciuc a reprezentat populația din 20 de comune.

Între 28-31 august 1933, în Miercurea Ciuc s-au organizat primele cursuri de educare și științe sociale. Márton Áron și György Lajos au editat o revistă sub numele „Erdélyi Iskola” (septembrie 1933. august-1944.).

Ședințele extraordinare erau ținute de către Uniunea Catolică din Ardeal în perioada (1923-1939)

Uniunea Catolică a ținut două ședințe extraordinare în Miercurea Ciuc în anul 1927 și 1940. Aceste întruniri au început cu o Sfântă Liturghie, urmată de o binecuvântare, după care au urmat discuțiile despre organizație, alegerea conducerii, ședințele diferitelor comisii. S-au ținut cursuri, prelegeri, diferite activități în funcție de caracteristica fiecărei formațiuni. Această perioadă a fost memorabilă pentru Miercurea Ciuc, de fapt pentru toată depresiunea Ciuc.

În rândul adulților s-au răspândit: Rozariul Viu - care este spus înaintea Sfintei Liturghii, Grupul Rozariul. În prima duminică a fiecărei luni membrii grupului s-au întâlnit ca să citească rozariul, să o cinstească pe Sfânta Fecioara Maria și s-au pregătit pentru adorația sacramentului. După aceea și-au împărțit misterele pentru luna care urma.

În comunități mai mari, precum Miercurea Ciuc, există mai multe Grupuri ale Rozariului. În anul 1947 în Miercurea Ciuc s-au introdus noi mistere în Rozariu, misterele de lumină - o reflecție în rugăciune asupra vieții lui Isus.

Pe la sfârșitul secolului XIX-lea în opoziție cu liberalismul distrugător au activat câteva grupuri creștine. Prima asociație catolică inovatoare „Oltáregylet”, care este prezentă atât în Ungaria cât și în tot Ardealul, în Depresiunea Ciuc, face o muncă ireproșabilă în fiecare parohie. Asociația „Oltáregylet” a fost înființată în Alba Iulia, însă s-a răspândit foarte repede la toate parohiile din depresiunea Ciucului. Asociația a avut două secții: una culturală și alta creștină. Prima, pe lângă activitățile culturale, s-a ocupat de activități caritative, sociale și creștine. La una dintre ședințe, președinta asociației a definit scopul lor principal: „Principalul scop al asociației este să ajute acolo, unde este nevoie”.

Bisericile, școlile, asociațiile sunt sprijinite de „Oltáregylet”. S-au unit pentru a se ajuta reciproc și a ajuta acolo unde este nevoie. S-au organizat diverse festivități, respectiv evenimente caritative. Menirea acestei asociații a fost de a oferi sprijin sufleteș și ajutor material celor nevoiași. Au confecționat haine bisericești, copiii săraci au primit îmbrăcăminte

pentru prima împărțășanie. Ei și-au îndreptat atenția spre oamenii săraci și nevoiași. Au cumpărat mâncare, lemne pentru familiile nevoiașe, ca să le împutășeze grijile.

KALOT este un grup, dintr-o școală populară din ținutul secuiesc, din Șumuleu Ciuc, care are următoarea deviză: „Tipologia secuimii este nouă, însă cultura străveche a conducătorilor satelor a pus o amprentă puternică, asupra lor.” La această Școală de artă populară existau trei tipuri de cursuri de pregătire: un curs de cultură generală de trei săptămâni, un curs de 3 luni de lider al satului - cunoscând și folosind particularitățile culturale ale zonei, un curs de 6 luni - sculptură populară condus de celebrul artist Szervatiusz Jenő. Ultimul i-a dat școlii prestigiul și diferența în raport cu alte școli populare de artă. În iarna anului 1941–42, cursații acestei școli au organizat 110 expoziții cu lucrări realizate de ei. Tot ei au organizat în Șumuleu Ciuc, de Rusalii, 18 mai 1941 cea mai mare adunare din ținutul secuiesc, unde au participat în jur de 10.000 de secu.

Miercurea Ciuc și Șumuleu Ciuc, nu numai băieților le-a oferit șansa de a-și cunoaște tradițiile străvechi, dar și fetelor din sat. De tineretul feminin s-au ocupat Surorile Sociale, și anume Grupul (asociația) „Fetelor muncitoare”, Cluburile feminine, Grupul fetelor adulte „Mária Kongregáció” toate făcând parte din Kaláka. Kaláka este grupul feminin în paralel cu KALOT, care a organizat diferite evenimente, festivități la Șumuleu Ciuc precum „Ziua celor o mie de fete secuience”. Cel mai important scop al acestui grup a fost de a educa fetele pentru o viață creștină, conștiință națională, de a păstra tradițiile și obiceiurile străvechi și de a fi bune gospodine. La școala populară Kaláka fetele au învățat religie și etică, tradiții și cântece populare, literatură maghiară, istorie, istoria patriei, educație fizică.

Pe lângă partea teoretică - la fel ca și băieții KALOT - aveau și pregătire practică precum întreținerea casei, educație familială, educație pentru sănătate, tainele bucătăriei, croitorie. Fetele repetau dansurile odată pe săptămână, duminica, cu băieții KALOT.

Surorile Sociale apar ca niște protectoare la Kalász și la „Ziua Celor o Mie de Fete Secuience”. Prezența lor nu a rămas doar în trecut, în perioada anului 1920, când se ocupau intens de viața pastorală. Ele și în prezent fac o muncă ireproșabilă, se ocupă de educare și completează în același timp și munca preoților. Munca acestora este vizibilă și în zilele noastre, deoarece a pus o amprentă puternică pe marea majoritate a locuitorilor din Depresiunea Ciuc. Cele mai importante sarcini în rândul surorilor sunt activitățile sociale și de mobilizare.

La fel ca și la evrei, istoria armeanilor este considerată o istorie a diasporei și tot așa este Ținutul Secuiesc și Depresiunea Ciuc. Ei trăiesc în număr mai mare în Frumoasa și Miercurea Ciuc. Însă în păstrarea identității lor naționale creștinismul joacă un rol important. Misiunea lor este definitorie. Într-o politică divizată, în regim de diasporă, cultura lor supraviețuiește datorită tradițiilor, prin „păstrarea și predarea credinței taților” aceasta fiind cea mai importantă îndatorire.

La armenii din Frumoasa se poate observa, că au adus cu ei toate tradițiile lor bisericești, care s-au integrat în tradițiile catolice din Bazinul Carpatic. Ei dau și în zilele noastre particularitățile specifice din Frumoasa, prin cultură, tradiții bisericești și stilurile arhitecturale ale satelor. Sunt activi și au un rol hotărâtor și în parohia din Miercurea Ciuc.

În a doua parte a tezei am cercetat spiritualitatea oamenilor și a preoților din zona Ciuc. Oamenii de aici fac o comunitate închisă: existența lui Dumnezeu, puterea Lui, se înțelege de la sine, cred în viața de după moarte și este evident și faptul că bunătatea își primește răsplata. Pietatea lor este ca a unui copil și din aceasta își ia putere. Sentimentele au un loc important în viața lor. Felul în care participă la slujbă, în care trăiesc Tainele, le determină locul și raportul în viața socială. Viața spirituală are un efect asupra vieții de zi cu zi, la fel rugăciunea, postul. În progresul în viața spirituală are un loc important anul liturgic, cu toate evenimentele lui (sărbătorile și sacramentele), dar și cele speciale ca: înmormântarea unui preot sau sfințirea lui.

În liturgie un rol important o are și muzica. Ea a fost întotdeauna a forță puternică menționată și în Biblie. Ea este parte organică a vieții fiecăruia. Ascultăm muzică în timp ce mâncăm, în timp ce facem cumpărături. Ea poate să ne atingă interior așa cum poate predica nu o face, de aceea este o resursă utilă a evanghelizării. Din cele amintite mai sus a apărut o întrebare și anume cum a apreciat Biserica muzica și rolul ei în secolul al XX-lea. La sfârșitul capitolului 2 al tezei am cercetat dezvoltarea și schimbarea muzicii și cântecelor bisericești în Depresiunea Ciucului.

În al treilea capitol am inclus perioada comunistă și efectul ei asupra activității pastorale. În privința conducerii Bisericii din Ardeal în secolul al XX-lea, și cunoscând activitățile atât ale episcopului Mailáth cât și ale episcopului Márton Áron, se poate observa de la început că au trăit atât pentru a-l sluji pe Dumnezeu cât și pentru omenire. Au depus eforturi pentru a face o schimbare în biserica catolică, Márton Áron a simțit o chemare în Conciliul Vatican II. Bazele credinței și ale consecvenței, i-au fost transmise de către predecesorul său episcopul Mailáth, atunci când episcopia era condusă către Eucharistie -

slujirea lui Dumnezeu. Urmașul său, Márton Áron, le-a separat (altar, confesional, taburet de rugăciune). Episcopul Márton Áron și-a construit politica bisericească pe această stâncă. Toate să pornească de la Eucharistie și tot acolo să se întoarcă. Preoțimea din Depresiunea Ciuc s-a bazat pe aceste principii. A existat o viziune a celor doi episcopi. În felul acesta dieceza a reușit să triumfe în marea învolburată a secolului al XX-lea.

După terminarea celui de al doilea război mondial, în viața bisericii catolice se poate observa o cotitură. Odată cu schimbarea structurii societății, dictatura comunistă instaurată, a atacat în special Biserica. Atât Statutul național din 1945 cât și Tratatul de pace de la Paris 1947, au oferit liberă practică a cultelor, însă în România cele două culte catolice, greco-respectiv romano-catolic au fost persecutate.

Partidul Comunist a încercat să distrugă tot ce nu a fost în concordanță cu ideologia comunistă, printre acestea și creștinismul sau alte credințe. A fost convins că distrugând unitatea oamenilor poate să distrugă și biserica. Au folosit toate mijloacele să rupă biserica catolică de Roma. În zilele noastre, nici nu putem să ne închipuim prin ce au trecut atunci preoții și totodată s-a aflat cine este catolic adevărat. Chiar dacă regimul comunist a făcut tot ce a putut să distrugă biserica catolică, s-a dovedit că ea poate trăi mai departe prin micile comunități. În penitenciar ca și în taberele de muncă silnică, „în catacombe” biserica a supraviețuit. Parcă ar fi renăscut începuturile creștinătății. Citind amintirile și referatele preoților întemnițați, începe să se contureze faptul că, între cei aflați în spatele gratiilor s-au creat niște legături sufletești foarte puternice, datorită compasiunii și ajutorului reciproc acordat, uneori ele devenind mai intense decât relațiile de sânge.

Toate aceste circumstanțe au avut un efect bipolar asupra activității preoților. În primul rând au devenit adevărate obstacole serioase munca de pastorație, dar în al doilea rând i-au făcut și mai dedicați atât pe preoți cât și pe enoriași.

Timp de patruzeci de ani Biserica Catolică din Ardeal și Depresiunea Ciuc, a trebuit să înfrunte toate forțele răului. Rememorând aceste aspecte, se poate spune că am reușit să facem față!

În cei 40 de ani și Biserica catolică și din depresiunea Ciucului a luptat împotriva forțelor răului și în final, binele a triumfat. În această luptă între David, Biserica catolică, și Goliat, ca regimul comunist, Biserica a triumfat prin toți acei martiri care au crezut în ajutorul Sfântei Maria de la Șumuleu Ciuc. Între anii 1945–1990 s-a adeverit ce a spus Tertullian: „Plures efficitur, quoties metimur, semen est sanguis christianorum” - Vom fi mai numeroși, ori

de câte ori încearcă să ne distrugă, sângele creștinilor este sămânță.

Cercetând evenimentele societății și bisericii din zona Ciuc din secolul XX., putem să spunem că vremurile grele au avut un efect benefic asupra Bisericii, întrucât o fac mai curată și aduc mai aproape oamenii unii de alții. Persecuția este la fel ca și furtuna, după terminarea ei totul devine mai curat, mai limpede. După trecerea furtunii dispare atât praful cât și murdăria.

În concluzie principalele condiții care trebuie îndeplinite de către biserica viitorului din Depresiunea Ciuc sunt: episcopii trebuie să aibă o viziune clară, inspirată din Eucharistie pentru o conducere intrasigentă (decisă, hotărâtă), să existe unitate între preoți și episcopi, enoriașii trebuie integrați în diferite programe bisericești în decursul anului, precum și integrarea acestora în organizații de mobilizare, care prin activitățile lor slujesc misiunea și cultura din această zonă, sub patronarea Sfintei Fecioare din Șumuleu Ciuc, indiferent dacă este vorba de secui sau armeni. Aceasta fiind concluzia finală a prezentei teze de doctorat.

Cuvintele-cheie

Activitatea pastorală

Protopopiatul Ciuc

Secolul al xx-lea

Școlile

Asociații

Ziare

Uniunea Catolică

Armenii

Spiritualitatea

Cuprins

1. Activitatea pastorală în protopopiatul Ciuc între anii 1900-1948

1.1. Preoți

1.2. Influența școlilor confesionale în activitatea pastorală

1.3. Rolul presei locale în activitatea pastorală

1.4. Societățile devoționale și activitatea pastorală în Bazinului Ciucului

1.4.1. Liga Națiunilor Catolice și Armata Sfânta Cruce

1.4.2. Evenimentele Ligii Națiunilor Catolice – Congresul din Ciuc

1.4.3. Asociații Sf. Maria – Rozariul viu

1.4.4. Societatea Altarului

1.4.5. KALOT

1.4.6. Kalász és Kaláka

1.4.7. Surorile Sociale

1.4.8. Ziua celor o mie de fete secuience

1.4.9. Armenii catolici din Frumoasa

1.5. Rezumat

2. Viața spirituală din protopopiatul Ciuc

2.1. Sfânta Liturghie

2.2. Viața sacramentală

2.2.1. Botezul

2.2.2. Mirul

2.2.3. Euharistia

2.2.4. Pocăința

2.2.5. Ungerea bolnavilor

2.2.6. Însmormântare

2.2.7. Căsătoria

2.3. Viața de rugăciune al oamenilor din Ciuc

2.3.1. Rugăciunile de zi

2.3.2. Superstiții și credințe

2.3.3. Casa ca sanctuar

2.3.4. Caracteristicile rugăciunilor personale

2.3.5. Postul

2.3.6. Viața omului din Ciuc în ciclul anului Bisericii

2.3.6.1. Zilele săptămânii: duminica și zilele lucrătoare

2.3.6.2. Anul consacrat

2.3.6.3. Hramurile bisericilor

2.3.6.4. Misiunile

2.3.6.5. Evenimente extraordinare

2.4. Cântecul - Muzică

2.5. Rezumat

3. Activitatea pastorală în protopopiatul Ciuc între anii 1948-2000

3.1. Situația preoților în timpul dictaturii comuniste - propaganda

3.2. Devotamentul preoților din Ciuc față de credință

3.3. Influența locului de pelerinaj Șumuleu Ciuc

3.4. Educația religioasă

3.5. Închiderea școlilor catolice din Ciuc

3.6. Proprietatea privată

3.7. Procesele demonstrative

3.8. Sărbătorile introduse și desființate

3.9. Situația după anul 1989

10.3. Rezumat

Concluzii